СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 241. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЖОВТНЯ 1951. No. 241. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 16, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

АТОМОВІ МАНЕВРИ В НЕВАДІ

Лас Веґас, у стейті Невада, 14 жовтня. — Перші в історії атомові маневри будуть відмічені, тим, що в них будуть вжиті виключно різні роди атомової зброї з виключенням дотепер вживаних „стандартових" більших воєнних винаходів. Маневри, як це виявляє предстаник генерал-майора Вилйєма Б. Кінса з Третього корпусу, почнуться у вівторок, а в них візьмуть участь військові відділи, які матимуть при собі тільки особисту зброю, як пістолі або рушниці. Отже не буде авт, тенків, артилерійських гармат, моздірів, „машинових крісів, бо така зброя це не атомова зброя. У маневрах візьмуть участь 1,200 вояків і офіцерів з Одинадцятої повітряної дивізії, приміщеної у Форт Кемпбел, у стейті Кентокі. Вони будуть учасниками кількох атомових вибухів на Полі Француза, що буде пильно стережене від непокликаних осіб. Представники армії кажуть, що там будуть виключно пішеходці, які мають бути готові на діяння вибуху малих атомових бомб, щоб зробити перевірку, чи можна буде йти вперед на терені, обсмаленім вибухом страшних вогнистих м'ячів. Знавці кажуть, що в маневрах будуть використані атомові винаходи з різним ступнем сили. Підготова до таких вправ залишається у великій таємниці, як це каже голова Атомової Комісії Злучених Держав, Гордон Дін. Він повідомляє також, що нема точно назначеного часу, в якому якийсь рід зброї має вибухнути. Протяг часу між одним вибухом і наступним залежатиме від наслідків таких вибухів. Вибухи не будуть відбуватися перед сходом сонця, як це було підчас проб минулої зими.

Придумують роботового співпілота для ракетових літаків.

Знавці з Краєвої Дорадчої Комісії Аеронавтики, які переводять досліди в лябораторіях у Клівленді, Огайо, виявляють, що там перевіряють кількість інструментів для вжитку при літаках, що женуть із суперсонічною швидкістю, контролюючи водночас кілька винаходів, що мають стати в пригоді живим пілотам підчас літання. Пілоти можуть ними орудувати точніше ніж жива людина, бо винаходи можуть контролювати рухи, недобачувані людським зором.

СЛУЖБОВИКИ МІСТА НЮ ЙОРКУ ЗА ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТНІ НА СТО МІЛ.

Ню Йорк. — Міські фінансові урядовці, зайняті придуманням способів для покриття бюджетового дефіциту з минулого року висотою 15 мільйонів, станули перед завданням, що їм треба найти не 15, тільки 100 мільйонів нових фондів, щоб покрити видатки на підвищення платні 177,000 службовиків, якщо службобовики таку підвишку здобудуть. Управа міста стурбована тактикою санітарних робітників, зайнятих при вивоженні сміття з міських вулиць. Вони зажадали зниження тижневої праці з 48 на 40 годин і не хочуть виждати, аж міська рада підшукає способи, як це зробити. Велика частина з них зголошується хворими, щоб саботувати чищення вулиць, хоч міські лікарі не находять у них жадної недуги. Коли їх відправлять за таку тактику, в їх обороні виступають зорганізовані ватаги, які в однім тільки передмістю, у Брукліні, виконали 15 нападів на робітників, що виконують свої обов'язки. Влада посилає для охорони вірних робітників поліцію, одначе вона не всилі дати ради з усіми проявами беззаконности. Такий спосіб боротьби приписують голові Транспортової юнії, Майкелові Квілові, що перший навчав робітників, як обійти закон, що забороняє страйки.

СВІТОВИЙ БАНК ДАЄ ПОЗИЧКУ ЮГОСЛАВІЇ Й ІТАЛІЇ

Вашинґтон, 14 жовтня. — Міжнародний банк для Відбудови й Розбудови ухвалив дати позичку висотою $28,000,000 Югославії і $10,000,000 Італії на розгорнення економічних плянів згаданих країн. Югославія має використати позичку на наперед назначені промислові проєкти. Вона дістане гроші в поточних европейських валютах, які стоять тепер дуже низько. Гроші для Італії мають бути вжиті на піднесення тамтешньої валюти, щоб стримати інфляцію. Позичку для Югославії признано в надії, що там прийде до злагіднення централізації, яку запровадив режим Тіта. Вона піде на поширення електричної сили, на видобування вугілля, на використання лісових засобів, на фармерство й рибальство і на транспортацію. Фонди для Італії мають бути вжиті на введення десятирічної програми поліпшення сільського господарства в південній частині країни, головно на зрошення і розподіл земель між бідними людьми.

ДЖЕРЕЛО ХАРЧІВ—ВТРИМУВАНЕ СИЛОЮ СОНЦЯ

Вашинґтон, 14 жовтня. — Вашинґтонський Інститут Карнеґі оголошує, що розгорнено на більші розміри першу продукцію харчів, яку можна приписати діянні сонця. Джерело таких харчів—це малесенька зелена тканина рослини, втримуваної в свіжій воді, з якою роблять досліди від довшого часу. Досі ще не устійнили, чи нові продукти можна буде пустити вже на ринок, як це роблять з промисловими продуктами, хоч все вказує на таку можливість. Якщо це вдасться осягнути, то наперед будуть продукувати харчі для звірят, а після того їх вислали б до таких країн, де бракує харчів. З таких тканин можна навіть буде виробляти штучну вовну або тлі для фарб. Новий матеріял був уже згадуваний рік тому, під назвою „алґа" — рослина, що в природі находиться в виді морської хопти з назвою „хлорелла". В Інституті Карнеґі її плекають в трубках з пластику, виставлених на діяння сонця. Такий спосіб добування нових харчів називають „господарством з флорелли".

В АМЕРИЦІ

Майамі, на Флориді. — Американський Леґіон починає свою конвенію в понеділок у Діннер Кій Одиторіюм. На неї прибули 35,000 делеґатів або їх заступників і офіцерів різних постів.

● **Роздають ярлички** для шкільної дітвори в Ню Йорку, щоб приговити їх на випадок нападу з повітря. Діти мусять носити ярлики обов'язково не тільки в школі, але завше. Це металеві кружки з ланцюжком на шию.

● **Сенатська підкомісія** почала переслухання над закидами, що сен. Джозеф МекКарті нездатний для свого становища. Закиди зголосив сен. Вилйєм Бентон.

● **Товариство Буковинців"** заснувалось у Дітройті. Мета т-ва: культосвітня праця на засаді — „Буковина це українська земля". Головою т-ва обрали відомого українського діяча адвоката Івана Панчука.

ТРЕТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗАПОЧАТКУВАЛИ НОВИЙ ЕТАП З.У.А.Д.К.

Филаделфія. — Треті Загальні Збори Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, що відбулися тут в готелю Белв'ю-Страдфорд, в днях 12, 13 і 14 жовтня, започаткували новий етап цеї американсько-української харитативно-допомогової централі, скеровуючи її дальший розвиток і працю в таких трьох напрямках: 1. Завершити з повною енергією обмежену часом до кінця цього року переселенчу акцію і забезпечити відповідну постійну допомогу і опіку тим українцям в Европі, які з будьяких причин не зможуть бути переселені; 2. Розбудувати відповідну суспільно-допомогову акцію на американсько-українському терені; 3. Приготовити Комітет до зустрічі величезних нових допомогових потреб для українців на випадок змін, що могли б виникнути з теперішнього міжнародного положення. Всі ці заходи доручено новообраній управі, яку очолюють адв. Іван Панчук, — як голова і Д-р Володимир Галан, як екзекутивний директор.

Відкриття Зборів. — Звіти

Збори, в яких взяло участь 96 зареєстрованих делеґатів — представників центральних і місцевих американсько-українських установ і інституцій, — відкрив в п'ятницю в год. 3-ій після полудня д-р Лука Мишуга, перший заступник передшкодженого голови ЗУАДКомітету, — адвоката Івана Панчука. Вітаючи делеґатів, між ними голов і членів Виконавчих Комітетів Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу, Народної Помочі, Союзу Українок Америки, Самопомочі, Українських Ветеранів, представників українського Конґресового Комітету, НТШ, Спілки Української Молоді Америки та інших організацій,, д-р Мишуга коротко з'ясував обставини в яких Комітет був створений та розвивався і які тепер вже навіть в американській пресі, як це кілька днів тому ствердив один нюйоркський щоденник, заслужив собі на оцінку „чорної сторінки в американській історії". Виясняючи постанову статуту, що зборами повинен проводити голова Комітету, — або один з його заступників, — д-р Л. Мишуга запропонував проте, що приявні, якщо бажають, можуть собі вибрати іншого провідника зборами. Головою зборів одноголосно потверджено д-ра Л. Мишугу, щої й зразу перейшов до дальшого порядку нарад — вибору подвійних комісій та звітів Екзекутиви і Дирекції. Секретарями зборів були обрані адв. Микола Гаврилко і п. Нечай.

В своєму власному звіті — д-р Мишуга виснив, що першим заступником голови його обрано після смерти покійного Миколи Мурашка і від того часу він виконував і ці обов'язки, заступаючи часто на зборах голову Івана Панчука з Дітройту, що з уваги на віддаль та свої професійні й інші справи не завжди міг брати участь на зборах та нарадах. — Адв. Іван Панчук у письменному звіті подав загальну характеристику праці Комітету, звертаючи увагу на труднощі, які доводилося перемагати та на успіхи, яких досягнено. Короткий звіт про свою працю в Екзекутиві і на місці в Питсбурґу склав другий заступник голови, Василь Шабатура.

Виступ адв. Смука

Збори набрали цілком іншого обороту, як до звіту виступив колишній директор представництва ЗУАДКомітету в Европі і третій заступник голови Комітету, адв. Роман Смук. Заявляючи, що він є „чоловік чесний і спортсмен" та висловлюючи жаль з того приводу, що свої закиди він мусить видвигати в неприявності того, проти кого вони звернені, адв. Смук, після довшої і бурхливої дискусії, почав читати зразу сам а опісля секретар довгі урядові і приватні листи з Европи, в яких з'ясовується „грубу поведінку" в праці бувшого теперішнього европейського представника ЗУАДК в Европі, адв. Михайла Родика. Збори дозволили адв. Смукові відчитувати впродовж довшого часу листи і дописи. Опісля на цю тему вив'язалася гаряча дискусія, що часом відходила від поваги зборів, як закиди проти адв. Родика переходили в подібні закиди проти адв. Смука. Наявні і переконливі вияснення поодиноких закидів, як напр. вияснення, що адв. Родика вислано безпосередньо назад до Европи після його недавніх відвідин у Филаделфії та не задержано до загальних зборів тільки тому, щоб використати для переселення кожну хвилину обмеженого часу, і дискутанти постійно завертали до тих самих справ, що опісля важким каменем тяжіли над цілими зборами.

(Закінчення на стор. 4)

АДВ. І. ПАНЧУК ПЕРЕВИБРАНИЙ ГОЛОВОЮ ЗУАДК. Д-р В. ҐАЛАН — ЕКЗ. ДИРЕКТОРОМ

Треті Загальні Збори ЗУАДКомітету, уділивши абсолюторії попередній Управі — обрали нову Дирекційну Раду, яка вибрала зпоміж себе нову Екзекутиву та Контрольну Комісію. Головою Екзекутиви перевибрано адв. Івана Панчука, а екзекутивним директором — д-ра Володимира Галана. Інші члени Екзекутиви: адв. Роман Смук, Олена Лотоцька і д-р Матвій Стахів — заст. голови; Роман Карбівник — секретар; Михайло Дубас — касієр. Контрольна Комісія: Роман Слободян, Василь Довгань, Василь Шабатура, Катерина Пелешок і ген. Олександер Загродський. Дирекційна Рада: д-р Лука Мишуга, Михайлина Чайківська, Василь Мудрий, Микола Ценко, Володимир Гладун, Гнат Білинський, Андрій Шеперик, Іванна Бенцаль, Тарас Шпікула, ген. Павло Шандрук, Сергій Литвиненко, Володимир Бакат, Орест Городиський, Константин Шевчук.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК ПРО МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗУАДК

Филаделфія. Про нові і можливі завдання ЗУАДКомітету виголосив інтересні і багатомовні думки Артур С. Рінґленд, голова т. зв. Дорадчого Комітету добровільних допомогових аґенцій, що існує при державному департаменті та з яким тісно співпрацює ЗУАДКомітет. Мр. Рінґленд підкреслив видатну і конструктивну працю і співпрацю ЗУАДКомітету з очолюваним ним Дорадчим Комітетом та іншими урядовими аґенціями, звертаючи увагу на дальші можливості цеї праці. Вправді, після недалекої вже ліквідації Міжнародної Організації для Втікачів (IРО) вже тепер плянується в ОН створити нову міжнародну аґенцію, що перебрала б завдання IРО, але це справи не зміняє. Наприклад, в знищеній війною Кореї може вести допомогову акцію тільки американська армія і за її посередництвом американські допомогові організації й щойно опісля зможуть цю акцію перебрати міжнародні представництва. Подібне положення могло б заіснувати і в Україні — твердив Мр. Рінґленд. Тому треба докласти всіх зусиль, щоби ЗУАДКомітет був на висоті таких завдань. Мр. Рінґленд говорив про можливості праці ЗУАДКомітету теж в інших країнах. Він зокрема пообіцяв використати свої впливи в державному департаменті та інтервеньювати в Женеві в IРО в користь признання колишнім членам Української Дивізії права переміщених осіб. Ця справа мала б рішатися вже сьогодні на конференції IРО в Женеві і Мр. Рінґленд пообіцяв піддержати окрему телеграму ЗУАДКомітету в цій справі до американського представника на тій конференції. Збори гарячо вітали твердження і запевнення п-на Рінґленда.

ПРЕДСТАВНИК Д.П. КОМІСІЇ ПРО „ТРАГЕДІЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ"

Филаделфія. — Представник урядової ДП Комісії з Вашинґтон, комішенер Едвард О'Коннор, був головним промовцем на Святочній Академії ЗУАД Комітету, що відбулася в місцевому Метрополітен Опера Гавзі минулої суботи з нагоди Третіх Загальних Зборів Комітету. В майже одногодинній доповіді достойний промовець дав загальний огляд історичної „трагедії української нації", підкреслюючи українські змагання та боротьбу за волю проти імперіялістичних сусідів. Цей американський представник, порівнюючи українську боротьбу за волю з подібною боротьбою американських предків, перший видвигнув конкретну пропозицію і заклик, щоб американці, які вже створили „Фонд Вільної Росії", створили окремий „Американський Комітет Визволення Неросійських Народів СССР", доказуючи неохідність такої організації історичною конечністю та інтересами Америки й цілого волелюбного людства. Пропозицію О'Коннора з повним заінтересуванням підхопила та передала місцева і позамісцева преса, включно з Ню Йорк Таймсом.

ВЕЛИЧАВА СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ

Филаделфія. — З нагоди Третіх Загальних Зборів ЗУАД Комітету тут відбулася минулої суботи в місцевому Метрополітен Опера Гавзі величава Святочна Академія, на програму якої крім короткого привіту д-ра В. Галана та виступу члена ДП Комісії з Вашинґтону, достойного Едварда О'Коннора, що його представив голова ЗУАДКомітету, адв. Іван Панчук, склалися: виступ чоловічого хору „Думка" з Ню Йорку, під проводом Л. Крушельницького, чоловічого і мішаного хорів під диригентурою п. Оранського, балерини Роми Прийми та Театр-Студії Йосипа Гірняка з Ню Йорку, що відіграла дві знамениті сценки з життя скитальців: „На ріках Вавилонських" Івана Керницького та „На порозі нового життя" Романа Купчинського, який і попередив відповідним вступом виставки обох сцен. Академію започатковано американським і українським національними гимнами, а закінчено гимном американських українців. В перерві промовляв д-р Л. Мишуга, попереджуючи збірку пожертв на цілі ЗУАДКомітету. Приявних на Академії було понад 3,000 осіб.

Рівночасно зі Зборами Комітету була влаштована в приміщенні готелю Болв'юстрадфорд українська мистецька виставка та виставка української преси, точніші інформації, про які будуть подані в дальших числах „Свободи".

АЛІЯНТИ ПОТВЕРДИЛИ ПОРУШЕННЯ НЕВТРАЛЬНОСТИ В КОРЕЇ

КОНФЕРЕНЦІЇ ЗВ'ЯЗКОВИХ ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Токіо, 15. жовтня. — Аліянтське головне командування на Далекому Сході потвердило вчора ввечорі надісланий червоними два дні тому закид, що два аліянтські літаки знову порушили невтральність Каесонґу і нового місця переговорів в Панмунджом, перелетівши демілітаризовану зону і в другому випадку обстрілювали район, у висліді чого один 12-річний корейський хлопчина був вбитий а інший поранений. Аліянтський головний командант, ген. Метью Ріджвей, відповідаючи на цей комуністичний закид, заявив, що провірка випадків на місці встановила поза будь-яким сумнівом, що обі ці атаки були виконані літаком командування Об'єднаних Націй всупереч існуючим постановам, які виразно доручають всім з'єднанням і пілотам оминати перелеть через район Заесонг". Ген. Ріджвей в дальшому перебирає відповідальність за це порушення невтральности та обіцяє „швидку акцію" для дисциплінарної перевірки випадку та покарання виновників. Вміжчасі, аліянтські і комуністичні зв'язкові — продовжують свої зустрічі та розмови на тему передумов відновлення переговорів між головними делегаціями. Вчорашні наради, після короткої зустрічі, відложено не до сьогодні, — щоб дати аліянтам можливість „поробити відповідні кроки" в справі порушення невтральности. Сьогодні наради знову почалися, але ще не довело, чи вияснення ген. Ріджвея комуністи вважатимуть „відповідним кроком".

АЛІЯНТСЬКИЙ НАСТУП В КОРЕЇ УСПІШНО ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Токіо. — Аліянтський наступ в Кореї, що його почали минулої суботи три аліянтські дивізії на центральному секторі фронту, успішно продовжується. Вже в першій атаці були проломані перші і другі комуністичні лінії і ворог намарно робить розпачливі зусилля здержати аліянтський похід. В аліянтському поході вперед здобуто новий терен та створено передумови дальшої акції. Головний центр ворожого постачання на тому секторі, місто Кумсонґ, вже є під засягом аліянтської артилерії. На велику битву танків заноситься в районі Йончон. Обмежена офензивна акція аліянтів продовжувалася теж на інших секторах фронту.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ШЕФ ШТАБУ ПРОВІРЮЄ ПОТРЕБИ ЮГОСЛАВСЬКОЇ АРМІЇ

Білгород, Югославія. — Ген. Лотон Коллінс, щеф штабу Армії Злучених Держав, відвідав Югославію та відбув вчора після полудня довшу конференцію з маршалом Тітом і ген. Поповічом, шефом югославського генерального штабу, обговорюючи з ними основні проблеми, що випливають з югославського прохання щодо більшої американської допомоги в зброї, амуніції та іншому військовому виряді. Сьогодні ген. Коллінс мав виїхати до Загребу в Хорватії, а звідтіль в інше, неозначене точніше місце, де приглядатиметься воєнним вправам югославських збройних сил. Разом з ген. Коллінсом відвідують Югославію інші високі офіцери і військові фахівці, намагаючись на місці перевірити і встановити основні потреби і вимоги югославської оборони, від чого залежатиме американська допомога.

ВЕЛИКА ПОРАЗКА ЛІВИХ В ОБЛАСНИХ ВИБОРАХ У ФРАНЦІЇ

Париж. Після минуло-недільної поразки комуністів і лівих партій в кантональних (районових) виборах у Франції, ці партії віднесли ще більшу поразку у виборах до обласних (департаментальних) рад. Кінцеві підсумки тих виборів виявляють, що комуністи, в порівнянні з попередніми виборами, втратили тепер 83 місця. Ще більшу втрату, бо 101 місць, віднесли соціялісти. Нові місця здобули, натомість, центральні і праві партії, зокрема незалежні (85), деґолісти (75). В загальному поодинокі партії здобули місць: радикали — 161, незалежні — 160, соціялісти — 158, деґолісти — 95, народні республіканці — 58, комуністи — 42, інші ліві — 28.

ОРГАНІЗУЄТЬСЯ ЄГИПЕТСЬКА ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ АЛІЯНТСЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ

Каїро. Після проголошення аліятських пропозицій договору оборони Близького Сходу, в якому Єгипет був би рівноправним партнером та який мав би заступити дотеперішній англо-єгипетський договір в справі Суезу, що його Єгипет намагається зірвати, в єгипетській пресі організується сильна опозиція проти тих пропозицій. Єгипетський премієр заповів, що офіційне становище уряду в тій справі буде проголошене вже в найближчих днях, можливо сьогодні або завтра, на сесії парляменту, на якій мало б відбутися теж голосування в справі декретів, що однобічно зривають дотеперішні англо-єгипетські договори в справі Суезу і Єгипту. Аліянти запропонували Єгиптові створення окремого близько-східного командування, в якому Злучені Держави, Британія, Франція і Єгипет були б рівноправними партнерами. Вміжчасі положення ще більше загострилося, як єгипетський уряд заявив, що після урвання договору з Британією англійські війська в районі Суезького каналу будуть проголошені „ворожими військами".

В СВІТІ

● **„Розгромом агресора"** і його „втечею" із західної Німеччини закінчилися найбільші повоєнні аліянтські маневри в Німеччині.

● **Югославія покликала** до війська рекрутів кляси 1931 р. Осінні маневри югославської армії відбулися без запрошення чужинецьких гостей.

● **Втікли через заміновані поля** мадярського кордону до Зах. Австрії 6 мадярів і один югослав на мотоциклах, проклавши дерев'яні планки через мінне поле. Сім мін вибухли позад їх, коли вони були вже в безпеці.

Погіршилися шведсько - польські взаємини через те, що Швеція приймає утікачів із Польщі. Недавно втікли з тральщика ще 4 польські моряки зламавши опір офіцерів.

● **Законопроєкт про конфіскату** електромагнетичних приладів, які можна використати для керування ворожих літаків у війні, схвалила Палата Репрезентантів. Виконання має перевести президент. Він уже уповажнений до конфіскати радіостанцій на користь держави на випадок необхідности.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3. N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City. N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТЯГАР ПРОВОДУ

Упродовж цілої своєї історії не заанґажовувались Злучені Держави в час, коли нема світової війни, так далеко в міжнародні конфлікти, як сьогодні. Вільний світ віддав їм провід у змаганнях з тоталітаризмом, терором, диктатурою і неволею. На Америку поглядають сьогодні також і сотні мільйонів, гноблених комуністичними режимами. Злучені Держави ні проводу цього собі не бажали, ані голосили, що знають лік на всі міжнародні конфлікти і ті нещастя, що їх спричинила кремлівська аґресія. Але становище в світі ставало щораз загрозливішим для самих Злучених Держав та всього того, що для американського народу найцінніше. Не було іншого виходу, як перебрати провід в акції оборони демократичного світу перед наступами аґресивного комунізму і кремлівського імперіялізму.

Вся акція Злучених Держав спрямована до того, щоб рятувати мир, згідно з бажанням американського народу та тих усіх вільних країн, з якими вона співпрацює. Ніякої війни Америці не треба. Хоча й вона загрожена совєтською аґресією, але таки не тою мірою, як ті вільні країни, що сусідують з комуністичними країнами. Теж і вони можуть кожної хвилини впасти жертвою Кремля. Ці вільні країни повинні знати, що вони стоять у програмі чергової московської анексії, А коли вони цього ще й сьогодні не розуміють, не знають і не відчувають, то що ж тоді дивуватись, що й Америка вірить, що мир дасться втримати і третю світову війну відвернути.

Ми свідки того, як серйозно побоюються в Англії, Франції чи Італії, щоб Злучені Держави не спричинили нової світової війни. Мимоходом кажучи, цей страх це добрий арґумент для старих ізоляціоністів в Америці й усіх тих, що протестують проти великих податкових тягарів, спричинених зброєнням, а зокрема допомогою тим країнам, що нарікають, що Америка може їх втягнути у війну. Це справді дивна ситуація. Европейські вільні країни повинні б краще Америки знати, чи може вдержатись колинебудь Европа напів вільна і напів невільнича. Свободолюбний Линкольн не вірив, щоб того роду стан міг довше вдержатись не тільки в Америці, але й у світі. Це ж спричинило горожанську війну в Америці. Чи ж можна припускати, що в Европі станеться якесь чудо і вона звільниться та об'єднається виключно тільки мирним шляхом? Дай Боже, щоб таке сталось. Воно навіть могло б статись, але не в таких обставинах, коли більша половина Европи в комуністичних руках і під диктатом аґресивного Кремля. Але, на диво, якраз з Европи йде натиск на Злучені Держави, щоб не допускались нічого такого, що загострювало б конфлікт з Москвою. Виходило б, що Злученим Державам треба війни з Совєтами та що така війна в їх інтересі, чи там в інтересі Вол Стріт-у, як це голосить большевицька пропаґанда. З другого боку, вимагається від Злучених Держав сильної руки, розумного проводу і ясної програми. Зокрема поневолені народи хотіли б почути з Америки голос волі, якусь надію на визволення, хоч добре знають, що без повалення кремлівської червоної влади, поневолена Европа ніяк не визволиться. Хто ж її повалить, коли самі поневолені не годні визволитись?

Все це знає добре також і Сталін. Тільки він рахує на те, що демократії війни не зачнуть, скорше чи пізніше заломляться під тягарем зброєння і ослабнуть, а він далі буде зброїтись і ставатиме щораз сильнішим — коштом нових мільйонів людських жертв, які під комуністичними режимами не входили, не входять і не входитимуть у ніяку рахубу.

Ось така тепер ситуація в світі. Тому й не диво, що Злученим Державам так важко в ньому керувати зокрема тоді, коли хочеться обороняти ідеали волі.

Федералізм і „федералісти"

Російська преса під заголовками в роді „Федералисти-украинци" принесла таке вже давно підготовлюване на російській еміґраційній кухні анонімне повідомлення:

„Днями в Ню Йорку відбулися організаційні збори українців-федералістів, на якому був обраний тимчасовий виконавчий комітет. Виходячи з переконання, що всі народи в СССР однаковою мірою жертви комунізму, і, вважаючи, що тісна співпраця з демократичними організаціями братського російського народу, які провадять боротьбу проти комунізму, не тільки можлива, але й бажана за умови рівноправности з російським народом, комітетові доручено: 1) Об'єднати всіх демократів-українців, які не визнають монопольного права представляти Україну організаціям, що розпалюють національну ворожнечу між українцями і росіянами, так як і між українцями і іншими національностями, які населюють Україну. 2) Включитися у загальний фронт боротьби проти большевизму разом з усіма іншими народами Росії".

Можна було б не звертати на це мертвонароджене явище жадної уваги, як би за цією малоросійською маскою не крились усі сили російської еміґрації, всі її впливи на американські політичні і культурні кола та вся вікова інерція і вправність російського імперіялізму, що зумів забезпечити себе в інших країнах в тому і в ЗДА, червоним і білим русофільством. В умовах трагічно-напруженої боротьби за волю, яка відбирає в українського народу раз-у-раз нові тисячі і мільйони жертв, загроза малоросійського зрадництва чи то пак квіслінґів — реальна і неминуча. Вона вірна ознака того, що народ — перебуває в національній катастрофальній біді.

Малоросійського руху на еміґрації досі не було, бо його тут досі ніхто не потребував і грошей йому ніхто не пропонував. А вже здавна відомо, що без „шмату ковбаси" малорос і пальцем не ворухне, бо він по природі своїй, як зрештою і всяке зрадництво і запроданство, не може бути ідейним. Його ідея — особисто заробити і вижити, най навіть коштом поту і крови рідного народу. Чого ж це раптом аж тепер заворушились і навіть організацію створили наші малороси? Тому, що Американський Комітет звільнення народів Росії" зібрав гроші на цю мету. Таких малоросів не бракує жадному народові. Але як їх ненавидить і зневажає страждений народ, який вони продають у пожежі найбільшого народного лиха і горя!

Отже тут маємо до діла з жалюгідною аґентурною креатурою. Досі на еміґрації були тільки Мануїльські. Тепер уже маємо і Брюховецьких. Досі ми мали малоросійство на еміґрації тільки червоне, насаджене Москвою. Тепер родився його рідний брат — малоросійство біле, насаджене імперіялістично-настроєною російською еміґрацією і американським приватним доляровим мішком.

Все ж таки цей процес треба привітати. Нехай будемо знати запроданців ще до вирішального бою, ніж підчас його. Нехай малороси прислужаться до ще чіткішого оформлення і до ще більшої консолідації українських визвольних національних сил. Ця консолідація і внурішня наша єдність уже зросла за останні місяці після перших кроків нових „визволителів", вона ще більш набере сили, коли виступлять організовано представники „украинского народа России".

Що до „федерації" і „федералізму" росіян і малоросів треба константувати такі факти:

1. Досі не було ні одної федералістичної російської партії. Вперше федералізм як доктрина і програма були висунені серед росіян большевиками, які на цьому зашахували тодішнього єдинонеділимця Керенського. Якими федералістами виявились російські большевики на практиці — це добре зрозумів і запам'ятав кожний українець. Федералістичні громадські настрої і думки часом траплялись у Росії, але справжньої розробленої концепції федерралізму в Росії трудно шукати. Виняток становила частина декабристів, але після їх знищення подібного федералістичного руху в Росії не було і це не випадково.

2) Малороси ніколи не виступали як ідейно-політичний рух, вони завше з'їжджалися в чисто русифікаторське річище. Тому не створили вони і федералістичної концепції, а тим більше руху. І ясно, що й не створять ніколи.

3) Натомість український віковий визвольний рух розбивав ідеї федералізму аж до наших часів. Костомаров, Драгоманів, Єфремов, гетьманський федералізм 1918 року, федералістичні ідеї наших есерів і есдеків у першому році революції 1917 року, нарешті федералізм теоретичний і практичний ідейних українських комуністів, це все етапи ідейного й організаційного шляху українського федералізму. І тільки після того, як кожна спроба україських федералістів кожної соціяльно-політичної генерації розбивалась об міцні лоби російського єдинонеділимства, як Белінський засудив Кирило-методіївців, Плеханов — Драгоманова, як Керенський погромив Винниченка, а Ленін і Сталін — Шумського, Гринька та інших ідейних українських комуністів, що пішли на федерацію з Росією — після всього того жахливого кривавого досвіду з російським „федералізмом" українська політична думка попрощалась з віковими своїми федералістичними ілюзіями щодо Росії. Стало ясно, що в Росії ще не визріли ті нові сили, які могли б органічно сприйняти ідею федералізму і відстояти її у відповідних державних формах. Централізм віками тяжить над Росією і подолати його може тільки революція поневолених народів у запеклій боротьбі. Стало ясно, що українські федералістичні пропозиції Росія, і то всяка, тільки тоді серйоз трактуватиме, коли ти виб'єшся силою з-під її колоніяльного панування і силою відіб'єш всі її криваві наскоки та охоту до колоній.

В наслідку сьогодні нема ні одної несамостійницької української політичної течії, від гетьманців починаючи і лівосоціялістами кінчаючи. Але чи означає українське безкомпромісне загальнонаціональне самостійництво, що вікова українська тенденція до найтіснішої співпраці і співжиття з сусідніми народами заглохла. Ані трохи. Лише тепер цю співпрацю українці пропонують насамперед поневоленим Росією народам Европи і Азії щоб спільним фронтом розбити і знешкодити раз і назавше антилюдський російський централізм і щоб установити великий союз вільних народів нашого Сходу. Такий союз, який підготовляють між собою і народи Західної Европи, а не типу сталінського чи керенського.

Шлях до цього „народів вільних кола" лежить тільки через фактичне усамостійнення поневолених Росією народів, через розгром російської „тюрми народів", через оборонний і конструктивний союз поневолених народів. Українські політичні організації спільно з організаціями інших народів такий бойовий і творчий союз уже будують і цей союз — найкраща відповідь російським лжефедералістам і їхнім найманим малоросійським креатурам.

Л. Луців

Чиї це прапороносці?

(На берегах книжки Олеся Гончаря: „Прапороносці", Трилогія, Державне Видавництво Художньої Літератури, Київ 1949. ст. 320).

Про твір Олеся Гончара читали ми вже дві згадки поцейбіч залізної заслони. Один критик зазначував, що „Прапороносці" — це довід на те, що українська література під російсько-большевицькою контролею не може розвиватися, а в Гончаровій трилогії цікаві лише описи смерти героїв-бійців. Інший критик нарікає, що „Прапороносців" у нас „не знають" — подібно як і деяких інших творів з сьогочасної України — і додає, що „з цих „незнаних" творів є багато чого повчитися".

Третій голос — це автор біографічної довідки, що є на кінці книжки. Там читаємо таке:

„Трилогія „Прапороносці" — одна з кращих книг радянських письменників про Велику Вітчизняну війну. Вона показує героїчну боротьбу радянських людей за свободу і честь своєї Вітчизни, керівну роль партії Леніна-Сталіна, ту неоцінену допомогу, яку подав радянський народ багатьом країнам Европи у визволенні їх від фашистського гніту. Цей роман виховує у наших людей гаряче почуття національної гордости, священні почуття любови до рідної Батьківщини, вчить мужности і героїзму, кличе до подвигу в боротьбі за торжество комунізму".

Тут треба б ще додати, що автор вже двічі був відзначений за свою трилогію Сталінською премією другого степеня і що її „перекладено на різні мови багатонаціональної сім'ї радянських народів".

Автор виховався вже за совєтської влади — народився 1918 року — писав дещо ще до війни, а в 1941 році зголосився добровільцем до армії, це дослужився ступеня старшого сержанта і був нагороджений двома орденами та трьома медалями.

Трилогія „Прапороносці" складається з таких частин: „Альпи", „Голубий Дунай" і „Злата Прага". Роман зачинається приходом полку до Румунії і описує бої в Трансильванських Альпах — це перший том. Другий том — здобуття Будапешту, а третій — похід через Словаччину і парада в Празі.

Як бачимо — то композицію твору склали самі події і будова „Прапороносців" нескладна — звичайна у творах з воєнною тематикою: можна б сказати — що „Прапороносці" — це історія походу однієї сотні мінометів. А герої? Командант роти, команданти чот, підстаршини й бійці та політрук. Головні герої між старшинами — це не українці, тільки таджики: Самієв і Черниш, або росіяни: Брянський і Воронцов. Є також один башкир (Сагіров) і українець (Сагайда). Та між бійцями найбільше українців — „переважно вінницьких, подільських і наддністрянських колгоспників". Автор зазначує, що вони були „слухняні і послушні" ...

Щоб зав'язати хоч якубудь фабулу — автор висилає на фронт ще одну медсестру, здається білоруського походження. Вона прибуває на фронт вже після смерти свойого судженого, Брянського, і гине при кінці твору від ворожої кулі залишаючи в розпуці Черниша, найкращого приятеля Брянського, що був залюбився в ній. Ми навмисно згадуємо про це, щоб читач хоч трохи міг пізнати отой „незнаний" твір, від якого мали б вчитися наші письменники тут на еміґрації.

Читач вже бачив вище, за що хвалив „Прапороносців" совєтський видавець. Та треба б дещо основніше подивитися на ті думки, якими на кожній сторінці пронизана ця книга.

Українець Сагайда дещо мрійливо дивився на світ.

„Іноді уявляю — що було б, як би все на світі було єдине. Щоб ні мов, ні кордонів... Ні воєн... Міста хороші, білі. Хочеш — їдь в Багдад. Хочеш — в Буенос Айрес. І люди стали б усі рівними, вільними... А то не живуть, а бродять по світу та клацають зубами".

Та найславніший герой, Брянський, каже до Черниша.

„Ми з тобою не думаємо, що це війна остання в світі... Ти знаєш, як багато ворогів у нашої Вітчизни".

А Черниш, його ідейний наслідник, заявляє, що „наша війна не на рік і не на два". Той сам герой сподівається, що „після цієї війни, ні наші, ні їхні (— це було в Румунії!) діти, ні будьчиї діти вже не будуть кублитися на попелищах... не гнутимуться, як той сьогодні зі скринкою... після цієї війни всі люди повинні стати людьми".

Але вже рік пізніше, після звільнення Праги, відчитують „Звернення Вождя" (Сталіна), з якого автор наводить такі слова:

„Від нині над Европою майорітиме великий прапор свободи народів і миру між народами".

Та що вийшло з повищих слів сьогодні — то всі народи дуже добре знають, як знають також і те, що неправдива заява автора і про те, що „шлях совєтських армій не був позначений ні шибеницями, ні концтаборами, ні фабриками смерти".

З повищих слів читач пізнає, що „Прапороносці" Гончара — це звичайна совєтська аґітка, бо ж нічим іншим вони й не можуть бути в умовах большевицької дійсности. Автор знає, чого вимагає партійна лінія від літератури і він дає „повістеву" ілюстрацію до партійних вимог. Тому в його трилогії знаходимо всі гасла большевицької пропаґанди сьогоднішних днів.

На першому місці стоїть гасло вищости російського народу і його армій. „Ми найпрогресивніша армія світу" — заявляє Брянський. А політрук, майор Воронцов, виразно підкреслює, що це російська вищість, а не якась там „союзно-совєтська".

„Частіше нагадуймо бійцям слова фельдмаршала Суворова: „Де олень пройде, там і наш солдат пройде. Де олень не пройде, там і наш солдат пройде".

І оцю свою „вищість" відчуває Хома Хаєцький, який „взагалі чомусь тикав на всіх іноземців" і перед „іноземцями відчував свою зверхність". І нехай хтось спробує заперечити, що це не російський шовінізм у творі українського повістяра і нехай старається узгіднити оцей шовінізм з тим, що говорив Сагайда про „рівних і вільних людей" на 88 сторінці.

Автор часто згадує і про друге гасло російсько-совєтської пропаганди — про місію „визволення Европи". „Великодушний народ, що послав свої тисячні армії для визволення Европи". І це не сьогоднішня місія, це „історична місія" И визволення всіх і вся. Про неї згадується на сторінках 96, 135, 136. Про неї говорить і комуніст, мадяр Ференц, що, мовляв, „ваші завжди допомагали народам". Тільки він забув, мабуть, про ту „допомогу", яку армія Миколи І. дала мадярам у 1918 році...

Та оця російська місія визволення не обмежується на самій Европі, вона посягає по все людство. Під Будапештом „кожен відчув, у якому неосяжному, вічному фронті він приймав участь, які надії на нього покладає людство. Воля народам!" Армії Сталіна йдуть у авангарді людства", їх „людство підхопить як пісню і понесе вперед, бо вони були його весняною першою піснею". І „визволені, ніколи не можуть забути визволителів" (нехай спробували б це зробити!), а за те „й визволителі теж ніколи не стануть байдужими до визволених" (ну, це правда!).

Та автор не забуває зазначити, яку це волю несуть його армії. „Не для того ми вас визволяли, щоб ви замість старих фашистів та понаставляли нових у демократичних штанях" — каже один з героїв... А майор Воронцов повчає його, що після „визволення" треба буде „поперешивати вузькі европейські залізничі колії" на ширші, російські, щоб можна було, подумає собі читач, „визволяти" всяке добро з загарбаних країн... та вивозити до Росії.

Згадує автор і про пропагандивне гасло большевиків, про слов'янофільство, яким і давня Росія послуговувалася. Коли солдати були в „гарному настрої", тоді зверталися до себе, як до „братів-слов'ян". Видно, що цей клич меншого калібру і його вживають тільки „в гарному настрої"(от, наприклад після здобуття Праги, згадується „про віковий бастіон слов'янства на заході — чеську красуню — столицю Прагу", або бієць, „непокоїться справами югославів і бажає знати, чи не лукаво допомагають їм союзники".

Тут зачепили ми новий пункт російської пропаґанди, їхні кпини з союзників, це значить з американців і англійців. — і то вже в часі війни, коли союзники беззастережно вірили большевикам. „На союзників надійся, а свій голос май!" — читаємо на 298 ст. Большевицькі бійці висміварють союзників, мовляв, вони „наступають ярдами" і після упертих боїв трьох дивізій видають комунікат, що „захоплено в полон одного айн-цвай". Проти союзників пише автор і на ст. 292—296 і, каже, що чеські робітники мають „претенсії до панів-американців за їхні запізнілі бомби", та Воронцов потішає бійців і не каже їм нервуватися із-за цього, що після цієї війни знову „розгорнеться боротьба між суперниками - конкурентами", бо „пан бізнес молодець проти овець... А проти дружнього

(Докінчення на стор. 3-тій).

Микола Понеділок

ЛИСТ ДО ПОЛТАВКИ

2

Ти кажеш: „закурений Трентон". Звідки це ти, Марино, довідалася? Не інакше, як з найновішої совєтської енциклопедії. В ній всім американським містам приклеєно ярлик „закурених", „пригноблених", „сірих" осель. Так слухай сюди, землячко.

Трентон мальовниче місто на березі прудкої ріки Деливар. Чисті, рівні вулиці, по боках дерева. А околиці міста — суцільний ботанічний сад. Чепурненькі вілли з широкими верандами. Біля них квітники з чудернацькими квітами: уяви — кущ наших чорнобривців і калачиків, а поруч два кущі підтропічних королів, схожих на нашу капусту.

Околиці Трентону — це квартали білих і чорних робітників, або, як пише совєтська енциклопедія — експлуатованих народніх мас. Живуть ці маси справді без жадних розкошів. Мають лише конче необхідні речі, без яких неможливе нормальне життя в „рабській" Америці; хата на два поверхи — висловлюючись по-совєтськи — сім-вісім кімнат жил-площі. На подвір'ї, в гаражі — авто, в хаті — десяток інших машин: для прання, для різного чищення, для огрівання і охолодження, для миття посуду, для музики і танців і т. і. По традиції — по кімнатах блукає кішка, надворі — собака. Якщо нема пса — обов'язково електричний дзвінок до фіртки.

Недалеко від Трентону голубіють береги Атлантійського океану. То ж повітря в місті приокеанське — свіже і до оп'яніння приємне.

Виходить, Марино, твої побоювання, що в „закуреному" Трентоні трудові народні маси згинуть — безпідставні.

Ти уболіваєш, голубко, за шістьма неграми, яких заніщо імперіялісти тортурують за гратами. Спішу й тут розчарувати тебе. Їх арештовано за вбивство. Заніщо тортурують людей лише в теперішній твоїй і в бувшій моїй „батьківщині". Там вони просто щезають. Пригадай, Маринко, нашу совєтську картинку: ввечорі людина ще живе, ще слухає, ще дихає, а на ранок — ні слуху ні духу. Завезе „чорний ворон" туди, де білі ведмеді на морозі танцюють гопака.

Товариш Сталін йде всупереч всім законам фізики, які гласять: „з нічого — нічого й не буває".

В Америці закони фізики шануються. Заніщо — нічого. За вбивство кара. Пів року тягся процес негрів. Комуністи всіма способами хотіли вмішатися в цю справу. Але американське об'єднання негрів сказало їм, „І без Гриця вода освятиться". І правді — освятили воду без комуністів. Чотирьох з шести обвинувачених виправдано. Двом іншим неграм, що перебувають у в'язниці, об'єднання потурбувалось про поліпшення „тортур" за гратами — переслало їм для розради люксусовий радіоприймач. Відвідувачі і кореспонденти мають завжди вільний доступ до них. Бач, Марино, як не схожі тут порядки з нашими, чи пак вашими, совєтськими. Там до в'язниці на гарматній постріл не підійдеш, навіть горобці бояться її і не гніздяться під такими проклятими стріхами.

Тепер перейдемо до самої тендітної теми. В своїй промові ти пролила повну жменю сліз за своїми земляками, яких американці загнали на „каторжні" роботи. Багато ж твоїх земляків у Трентоні, Марино. І з з під Ворскла, Хорода, і Псла, з Сорочинець, Гадяча і з самої Полтави. І скажу тобі по секрету, коли вони довідались про твою журбу, сміялись до сліз. Більшість з них новаки в цій країні. За цю, так би мовити, пів-п'ятирічку, кожна родина тут вже встигла побудувати хату, а біля хати городець на чотири-п'ять акрів. Свині, корови і кури з господарства не виходять. Хто хоче доповнити асортимент тваринного і пташинного світу, дістає індюків, голубів або „канарейку".

А ще про авто... Більше року твої земляки його не тримають. Обов'язково замінюють на нове, образно кажучи, міняють на останній крик автомобільної моди.

Коротко, за два-три роки в Америці вони стали першими господарями, або по-вашому, Марино, типовими куркулями.

Коли б, не дай Боже, большевиків нечистий приволік сюди, їх би всіх вмент розкуркулили і заслали туди, де і вітер не віє, і сонце не гріє, лише ворон кряче. Ти знаєш, де таке місце знаходиться. Коли ні, то слухай — недалеко північного полюса і зветься Колимо-Печорським краєм з столицею Соловоград.

Одну літню жінку, матір двох синів, я запитав, чи жалкує вона за тим, що покинула в Полтаві. Вона задумується і відповідає: „Трохи жалкую за вербами, за барвінком і шпоришем. А за життям в „совєтах" — ні крихітки. Мала хату з двох боків дрючками підперту і п'ятнадцять сотиків городу. Навіть собаці не було де розігнатись. Хатка на три переділи: сіни, кухня і інтернаціонал, тобто третя кімната. Та третя служила нам і за спальню, і вітальню, і читальню, і майстерню. Кажу ж вам, чистий інтернаціонал. Все рогате і безроге в колгосп погнали. Я теж в колгоспі, лише сплю вдома. Діти їсти аж пищать, особливо старшенький мав апетит нівроку — а нема що дати. Я одна ніяк не дам їм раду. Чоловіка заслали на Сибір. Мав слабість до поезії."

(Закінчення буде).

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ

За час від 1. серпня до 1. жовтня 1951 року український відділ Голосу Америки переслав такий матеріял на українські теми:

Календарі історичних подій

Відзначено таких діячів української культури: М. Коцюбинський, Г. Чупринка, В. Самійленко, Леся Українка. Роковини народження Л. Старицької-Черняхівської вшановано пересиланням уривків з спогадів про неї Н. Данилевської. В роковини смерти І. Тобілевича передано уривок з п'єси „Хазяїн". В роковини народження І. Котляревського передано уривок зі спогадів В. Щербаківського про відкриття пам'ятника Котляревському в Полтаві. В роковини смерти І. Кошиця передано уривки з його спогадів та пісню „Зашуміла ліщинонька" в аранжеровці Кошиця. У річницю зруйнування Січі переслано статтю про Січ та її зруйнування.

Українська література і мистецтво

З літературних творів переслано два уривки з нового, ненадрукованого роману В. Винниченка: „Слово за тобою, Сталін!" і уривок з роману „Нова Заповідь"; три уривки з роману Івана Багряного „Сад Гетсеманський", статтю про письменницю Докію Гуменну і два уривки з її роману „Діти Чумацького Шляху", оповідання Миколи Понеділка, статтю про поета і вченого Миколу Зерова та статтю про фальшиву оцінку радянською літературною критикою письменника С. Васильченка.

Про життя на Україні

Передано „Українське селянство після другої світової війни", „Марксизм і релігія в СРСР", „Радянська система освіти", „Про будівництво греблі в Каховці і гідробудівництво в Америці".

У відповідь на кампанію чистки української літератури, що відбувається тепер на Україні, переслано статтю: „Про промову Корнійчука на пленумі правління Союзу Радянських Письменників України", статтю з газети „Ню Йорк Таймс" — „Український Націоналізм", скеч про долю українських радянських письменників.

Дві передачі було присвячено в'язням концтаборів, в яких колишній політв'язень розповідає, хто й за що потрапляє до радянських концтаборів і порівнює радянські концтабори з дореволюційною тюрмою та каторгою.

Життя Українців у вільному світі

На цю тему переслано такі матеріяли: „Українська православна церква в Америці", „Українське культурне життя в Австрії після другої світової війни", „Новоприбулі українці в Канаді", „Пропам'ятна книжка Українського Народного Дому у Вінніпезі", „Родина Голубових" (Голубів був 250,000-ий ДП, що прибув до Америки), „Українська вільна преса про життя українців", „Заява Оксани Косенкіної", — „Участь українських делеґатів у праці Світового З'їзду Молоді в Ітака", „Участь українців у святкуванні 250-ох роковин заснування міста Дітройту", „Про оселю МАЛА УКРАЇНА в Сполучених Штатах", — інтерв'ю з українським студентом з Ню Йорку.

У відповідь на поширювані радянською пресою матеріяли про американських українців переслано статтю „Українські комуністи в США".

Матеріяли з вільної української преси

Переслано такі матеріяли, надруковані в українських газетах: чотири уривки статті Ф. Правобережного „Спалена земля", що друкувались в ульмівських „Українських Вістях"; відповідь канадської газети „Український Голос" на статтю про канадських українців у радянському журналі „Новое Время"; огляд канадської української преси в зв'язку з повідомленням про участь прем'єра Канади Ст. Лорана у святкуванні 60-тиріччя прибуття перших українських колоністів до Канади; статтю „Сучасної України" про виставку Кулішевої „Патетичної Сонати"; статтю „Свободи" про „З'їзд молоді в Берліні та в Ітака". На основі матеріялів української преси зроблено передачу про діяльність і досягнення української еміґрації.

Листи від українців вільного світу на Україну

Передано два листи від робітника з Австралії про умови життя і праці в Австралії та два листи від робітників з Англії. В одному з них, український робітник, Водяний, згадує про невідомого борця за волю України і запевняє, що таких борців на Україні багато; в другому листі згадуються умови життя на Україні і порівнюється їх з життям у вільних країнах світу.

Переслане також листа до матері від дівчини, що живе тепер в Америці.

НОВИНИ

Із новин українського життя закордоном передано: про український хор у Чілі, про участь українців у міжнародній прощі у Франції, про конвенцію Ліґи Українсько-Американської Молоді в Дітройті, про українську делеґацію на Ліберальному Конґресі в Швеції, про смерть єпископа Платона, про Собор Української Православної Церкви в Канаді, та інші.

В. П-ко.

ЖОВТЕНЬ

Надійшла осінь, а з нею — нова атмосфера...

Хто не пригадує із своїх дитячих-юнацьких літ цієї „поганої", а разом з тим такої прекрасної пори. Лист паде з дерева, ліси жовтіють, зраня — стелиться туман, а природа, — ця найкраща мати — сипле своїми незрівняними дарами, — сливи, груші, яблука, виноград, кавуни...

У нас, на Поділлю — правобережному, як хтось дістав переіспит („переекзаменовку"), то казали, що має приїхати „на кавуни".

Рання осінь — пора чудесна, — дощів та вітрів ще нема, але за те не гаряче і не зимно. Саме якраз добрий час для праці, для ділового настрою. І цей настрій спонтанно опановував усіх — по школах починалася наука, до університетів з'їздилося студентство, починали працю товариства та організації — культурні, політичні, мистецькі...

Це було давно, „там"...

Але й тут, за океаном, в цій широкій, гостинній країні, хіба не пестить нас так само ця осінь? Природа — всюди однакова, всюди „добра", — всюди „шелест листя", свіжий вітер, бадьорість і... сум, — „з журбою радість"...

Треба жити, треба працювати, треба боротись...

Не дай спати ходячому, —
Серцем умірати...

бо найгірше — це смерть серця. Байдужість, апатія. Треба жити, треба цікавитись життям — політикою, літературою, мистецтвом, — усім, що дає нам життя у вільній країні.

— Ви невдоволені, вам мало, вам все щось бракує?

— Встидайтесь! Хтось сказав: та же одне те, щоб обставин останньої біди, чорної неволі, ви, мов у казці, опинились далеко „за межами болю", — хіба це одне не є найбільшим щастям? Це ж все одно, що виграти 200,000 на трамваєвий квиток!

Але, розуміється, були б ми найбільшими еґоїстами, „міщанами", людьми „із мертвим серцем", коли б, користаючи з волі, з розкішних плодів цієї осени, цієї країни, забували б про тих, „що у неволі".

Забували б і жаліли б уділити від своїх достатків і недостатків те мале й найменьше, що потрібно для „нашої" волі, для „нашого" серця, для... нашої далекої Країни...

Чиї це прапороносці?

(Закінчення зі сторони 2)

фронту народів він нічого не вдіє".

З таких пропагандивних узорів виткано ідеологію Гончарових „Прапороносців". Вона ані трішки не українська, тільки російсько-большевицька: вищість російського народу; його змагання „визволяти" Европу і ввесь світ у своїй місії загарбництва; надуживання ідеї слов'янофільства головним чином між чехами і південними слов'янами; його кпини з західно-европейських і американських народів — як меншевартісних в порівнянні з російським народом.

Автор трилогії мусів заторкнути ще й дуже делікатну проблему відношення солдатів до тієї Европи, яку вони „визволяли". Солдати бачили, як жили оті визволені народи і могли порівнювати життя „визволених" з життям визволителів — та робити небажані для комуністів висновки. Та про це вже дбав політичний комісар, майор Воронцов, щоб Росія була вища і тут. Ось цікава сценка, якк солдати в часі відпочинку хваляться своїми „трофеями".

„Молоденький піхотинець показує свій портсигар.

— Бачиш? Сам крутить цигарки! Заклав папірець, клац, і вискочила готова цигарка.

— Чудово — каже майор, дивлячись на портсигар. — Багато в них таких речей. Скільки, наприклад, годинників!

— Штамповка, — завважує Деніс.

— Або шовки, — навмисно продовжує замполіт.

— Штучні, — заперечив Хома. — Раз у воду — і розлазиться.

— Або губні гармошки, — ніби не чув майор. Чи малолітражні автомобілі. Чи мотоцикли. Чи асфальти. Багато дріб'язку, але чимало й цікавого. Так, так, цікавого! Ми не сліпці, ми все бачимо.

— Мотаємо на вус, — каже Хома.

— Багато чого, багато, — замислившись продовжує майор. А от, скажіть мені, товариші, — у кого з них є ленінізм?

— Ле-ні-нізм? — перепитує Маковейчик, вражений несподіваним запитанням. — Ленінізм?

— Так, ленінізм. У кого з них є таке вчення, що освітило, як сонце, дорогу всьому людству?

— Ні в ко-го!

— А в кого з них така держава, поступово підвищував голос майор,—яка вистояла б, як скеля, проти наймічнішої армії світу?

— Ні в ко-го!

— А в кого з них є такі люди, як наші, радянські!..

І оця бистроумність майора — пропаґандиста вдоволила всіх бійців, вони вдоволені ленінізмом і радо живуть у нужді, ... бо втішаються „сонцем" ленінізму та тим, що вони „найпередовіші з передових", і ще до того „визволителі".

Наприкінці треба ще згадати про те, як уміряють бійці за Сталіна. Тут вони „все, все віддають Батьківщині". Коли треба вмірати, то автор може собі дозволити навіть на ухил від совєтської ідеології та каже вірити своїм героям у сни і в призначення... Шовкун перестерігає Брянського, щоб „поберігся", бо йому „погано снилося". Та Брянський відвічає, що люди „не можуть вберегтися від своєї долі". Їм „відступати нікуди. Може, комусь із них тут судилося загинути". Ще цікавіше те, що автор дозволяє бійцям молитися, коли треба вмірати за Сталіна. „Молись за мене, жінко" — промовив тихо Хаєцький. „Моліться за мене, діти. Бо я пішов" в атаку" — продовжував він... А інший герой, Маковейчик, коли принесли прапор на поле бою, то „уже знав, що звідси можна зніматися лише вперед, або героєм загинути тут, відстоюючи прапор", бо йшлося про „інтереси справи". Українець, Роман Блаженко, ранений, думає про те, щоб не загинути безслідно:

„А так хотілося б, аби щось залишилося по ньому на землі, хоча б кущик співучої калини. Вона розповіла б вітрам про Романові думи, а вітри понесли б їх через Альпи на схід..." Навіть не в Україну, тільки на схід...

Гадаєм, що можна б закінчити нашу статтю, бо читач вкоротці зможе зорієнтуватися в фабулі і в ідеях „Прапороносців" О. Гончара, та пізнати, що вони несуть на своїх прапорах.

„Попереду взвод прапороносців з полковим прапором у цупкому брезентовім чехлі з позолоченим вінчиком на древку.

Ітимуть, ітимуть, ітимуть...

Золотий вінчик прапора, погойдуючись, буде весь час поблискувати над головами бійців".

Та читач, з повищого, вже знає, що несуть оті прапори. Знає також, що це не наші українські прапори, хоч під ними вміряють і наші „подільські та наддністрянські колгоспники".

Це прапори російської імперії, що йде на підбій світу...

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ЗАВДАННЯ ВЧИТЕЛІВ

В новому шкільному році — підсовєтським учителям в Україні орган партії „Радянська Україна" визначив таке завдання: „Керуючись мудрими настановами нашої партії, совєтські вчителі повинні якнайкраще використати уроки, насамперед уроки літератури, історії, географії для прищеплення молоді почуттів совєтського патріотизму, сталінської дружби народів, совєтської національної гордости, пролетарського інтернаціоналізму, для боротьби з усякими проявами буржуазної ідеології."

ДОБРИЙ СОСО

В перекладі на українську мову видавництво „молоді" у Києву видрукувало поему грузинського поета Г. Леонідзе „Сталін, дитинство і отроцтво". В поемі, побудованій на уявленні сталінського лавреата, — оповідається, як виростав „мудрий та любимий вождь світового пролетаріяту", тоді називаний просто Сосо.

На підставі короткої рецензії, ілюстрованої цитатами, — легко можна спостерігати, що нагороджена сталінською премією поема не позбавлена елементів, які під іншим заголовком в Україні скваліфіковано б як „буржуазний націоналізм та контрреволюцію". (Грузини „башти зводили до неба, — кров'ю серць їх поливали, відкидала їх правиця азіятських орд навали"). Один уривок явно контрреволюційний: „Людей вбивають, людожери — — юрба гуде, кипить злоба. — Цей злочин — цар велів зробити? Ганьба йому! Ганьба! — Ганьба!.."

НОВИЙ ШКІЛЬНИЙ РІК

1. вересня у всіх школах УССР розпочалося навчання. — Совєтські газети вказують, що серед усіх шкіл „гостинно розкрили двері" 158 вищих учбових закладів УССР. В них навчається 160 тис. студентів, в тому 43 тис. прийнятих у цьому році. На вечірніх і заочних факультетах навчається 55 тисяч студентів.

В Закарпатській області існує 332 семирічних і 437 початкових шкіл, які навчають 150 тис. дітей. Всього в Україні нібито „близько 7 міл. школярів."

ЛЕСЯ УКРАЇНКА — НЕ ЖАННА Д'АРК

Тому самому Вигранові закидається ще й інші провини, як ось, що деякі твори його своєю піднесеністю нагадують „церковні акафисти" або ж — „панахиди по убієнних на полі брані". Крім того, він в поемі „Леся" „чомусь посадив Лесю Українку на вороного коня, — дав їй в руки двосічний меч і примусив кинутися в бій проти невідомого ворога — тобто перетворив поетесу-революціонерку на щось подібне до Орлеанської діви." Тим же часом, по думці Шовкспляса, „ототожнювати Лесю Українку з Жанною д'Арк — значить принижувати революційну демократку до середньовічної героїні, возведенної католицькою церквою в ранг святої. Втім, у вірші ані словом не згадано, на якій війні, проти яких саме ворогів виступає Леся Українка, в містичному вигляді Жанни д'Арк..."

(У. Думка)

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ЩО ПИСАЛА „СВОБОДА" 50 РОКІВ ТОМУ?

19 ВЕРЕСНЯ — 3 ЖОВТНЯ 1901.

ПОГОЛОСКИ ПРО НАЙМЕНУВАННЯ АПОСТОЛЬСЬКОГО ВІКАРІЯ ДЛЯ ГР.-КАТОЛИКІВ В АМЕРИЦІ

Мадярська урядова газета „Будапешті Гірлян" пустила денникарську качку, а за нею повторили інші часописи, що старанням угорського уряду американські гр.-кадол. русини мають дістати Апостольського Вікарія. Вже знають, хто ним буде, а саме о. Евгеній Репак, проф. Богословії Пряшівської єпархії.

З нагоди появи цієї вістки пише „Свобода" таке: — „Українці з ніякими закордонними урядами не мають нічого спільного, а до урядів мадярського й австрійського не мають найменшого довір'я, бо вони в себе вдома дозволяють нищити українців. Якщо вони не були в силі обстати за вдовами й сиротами своїх громадян, яких повбивали лятимерські шерифи-розбишаки підчас страйку, то яким правом мають вони мішатися в несвої справи? Решту доспівайте собі самі, а більше про те буде пізніше!"

СМЕРТЬ ПРЕЗИДЕНТА МекКІНЛІ

У хвилині, коли здавалося, що пострілений Чолґошом у Буфало президент Вилйєм Мек Кінлі, прийде до здоров'я, рознеслася вістка, що він помер. Уряд президента обняв уже його заступник, Теодор Рузвелт, який певно буде вести всю політику в тім самім дусі, що Мек Кінлі. Деякі польські газети і „Словенске Новіни" з Гейзелтону, Па., намагаються на всі заставки зробити Леона Чолґоша — українцем. Та скажемо їм, що вони мають злі інформації і пишуть дурниці, бо Л. Чолґош — це поляк, роджений в Америці, в Дітройті, а його батько Павло походить з пруської займанщини і живе на фармі коло Клівленд; все те можна провірити.

Останнього тижня наспіли до нас листи з повідомленням, що деякі мадяронські священики поперекручували наші статті з нагоди вбивства президента і назвали „Свободу" анархістичною газетою та вислали це все до уряду у Вашинґтоні. Додатково замітимо, що „Американсько-Русскій Вістник" приніс минулого тижня статтю — „Анархізм і радикали", в котрій видрукував повиривані поодинокі речення зі „Свободи", та ще й поперекручувані, і на їх підставі старається побивати „Свободу". З цього видно, що також і „А. Р. Вістник" хоче нищити „Свободу" — брехнею. Та чи це йому вдасться — побачимо."

РІЗНОРОДНІ КОРОТКІ ВІСТІ

Галицький митрополит посилає до Америки свого секретаря о. Жолдака, мадярський уряд о. Репака, а Рим о. Левицького. — У Ню Йорку появилася книжка п. н.: „Мудрий монах і цар Микола II" — історична поема, присвячена ветеранові комунізму, Петрові А. Крапоткінові. Написав Омелян Прозора. — Вбивник президента Мек Кінлі, Леон Чолґош, засуджений на смерть. — По Канаді подорожує тепер англійський престолонаслідник — князь Йорку з жінкою. Подорож обрахована на те, щоб пригадати канадійцям, що вони належать до Англії і розбудити в них прив'язання до династії. — Дня 1. листопада починається курс науки дяківства в Джерзі Ситі. Зголошуватися до А. Зволинського, який буде вести науку. Досі зголосилося трьох кандидатів. — Про українців, які живуть у Шотляндії (Англія) доносить „Дзєннік Шікаґовскі", передруковуючи вістку з польського щоденника „Дзєннік Познаньскі". Описуючи кольонії поляків і литовців у Шкотії, згадує, що там є кільканадцять українських родин з Галичини.

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 16-го жовтня приїдуть кораблем „Дженерал Мюр" до Ню Йорку на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Ґринюк Ґільдеґард, Ґреґор; Костюк Іван, Роман, Галина; Ломага Ірена, Ґеорґ, Петер; Станкович Маргарета; Ткачик Анна, Йозеф; Курах Михаель; Чорній Григорій; Курило Іван, Олена, Ігор, Василь; Паращак Адам; Тимчишин Володимира, Роман, Христина; Басараб Іван; Базилюк Емілія, Йозеф; Ціцінський Семко; Іванчук Гарасим, Станислава, Стефан, Ігор; Клименко Яким, Тереза; Лойко Іван, Анна, Ричард, Юлія, Ярослав; Михалевський Андрій, Микола; Оницак Іван, Марія, Ярослава, Ольга, Іван; Рудий Мартин, Марія, Текля; Ткатишак Софія; Увішко Микола, Люба, Ліда, Тамара; Заяць Теофіл, Ґільдеґард; Костів Григорій, Анна, Ольга, Надія; Котовський Михайло; Лапчук Михайло; Сілаєв Федір, Клавдія; Жук Стефан; Николайчук Микола, Анна, Марія, Володимир, Стефан.

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЗУАДК

(Закінчення зі стор. 1.)

Д-р В. Ґалан: ЗУАДКомітет виконав свої обов'язки.

„Злучений Український Американський Допомоговий Комітет виконав обов'язки, наложені на нього американсько-українським громадянством та важкою долею українців в діяспорі" — було переконливим висновком обширного звіту екзекутивного диреектора Комітету, — д-ра Володимира Ґалана. Звітодавець напочатку ствердив, що це вже втретє він стає перед загальним зібранням представників американсько-української громади, щоб скласти звіт з діяльности ЗУАДКомітету, яку він поділив на три виразні періоди, відмежовані трьома загальними зборами. Першим періодом було здобуття великого допомогового терену, другим — опанування того терену і третім — жнива, що проявились головно у великих успіхах переселенчої та допомогової акцій. Говорячи конкретно про переселення — д. Ґалан ствердив, що ЗУАДКомітет, єдина виразно національностева і міжнародно визнана допомогова аґенція, на яку не спромоглися ані поляки, ані росіяни ані жадні інші групи, переслав за посередництвом ДП Комісії у Вашинґтоні іміґраційні завірення для 19,474 родин українських скитальців в Німеччині і Австрії та 632 в інших країнах. На ці завірення приїхало по день 1-го жовтня на 243 кораблях і 215 літаками 26,793 українських скитальців, що їх розміщено в усіх 48 стейтах цеї країни при допомозі 79 переселенчих осередків та представництв ЗУАДКомітету практично в кожній більшій українській громаді. — Самі кошта транспорту для переселенців виносили понад — 272,000 долярів. На підставі урядових звітів з Вашинґтону д-р Галан вияснив, що хоча ЗУАДКомітет є на другому місці щодо кількости спроваджених скитальців, то він на останньому місці щодо витрачених адміністраційних фондів. З'ясувавши інші ділянки праці: допомогову, правної оборони, організаційну та широких зв'язків з американськими і міжнародніми урядовими інституціями і агенціями, звітодавець окремо зупинився на акції ЗУАДКомітету в обороні Української Дивізії, а дальше на культурній і суспільній праці, на адміністрації, розшуках і т. д. У висновках свого звіту д-р Галан заявив:

„Створення і праця ЗУАДКомітету та її результати дозволяють на далекойдучі висновки. Це ж бо дослівно з нічого створено інституцію та виконано роботу, яка своїми темпами і розмірами та успіхами не має прецеденсу в нашому громадському житті. Розвиток і праця ЗУАДКомітету можуть сьогодні послужити невичерпним джерелом нашої віри в нас самих, доказом наших спроможностей, які не тільки дорівнюють, але на багато перевищують також інших національностей, численніщих і багатших. На конкретних прикладах ЗУАДКомітету кожний українець і чужинець може пізнати незрівняну конструктивну силу нашої душі, великі організаційні і творчі прикмети українського характеру та безприкладну відпорність на всі перешкоди. Якщо б ми потрапили спромогтись на повне виявлення тих прикмет теж в наших загально - національних змаганнях, тоді Україна перестала б бути поневоленою нацією і українці перестали б бути гноєм для своїх імперіялістичних сусідів. І це можна вважати тим найбільш моральним капіталом, що його здобув цілістю своєї праці Злучений Український Американський Допомоговий Комітет".

Звіт Контрольної Комісії.

Після коротких звітів секретаря Комітету д-ра Павла Дубаса і касієра Михайла Дубаса, Роман Слободян, голова Контрольної Комісії, здав основний звіт з фінансового стану і господарки ЗУАДКомітету, що замикається в таких цифрах: Загальні приходи: 1,044,818.39 долярів; загальні розходи — 957,240.77 дол., отже в касі Комітету остається 47,577.62. Звітодавець, підкреслюючи ощадну господарку Комітету, з прикрістю ствердив помітній упадок жертвенности з боку американсько-українського. — Гарячим апелем до зібраних, щоб вони на своїх місцях та власним прикладом докладали зусиль до зміни і поліпшення такого стану голова Конрольної Комісії закінчив свій звіт, що його опісля потверджували і доповнювали інші члени Контрольної Комісії: В. Довгань, О. Лотоцька, К. Шевчук і Т. Шпікула.

Дискусія над звітами.

В дискусії над звітами, в якій забирали голос 27 делеґатів, підкреслювано виконану ЗУАДКомітетом історичну допомогово-переселенчу роботу та вказувано на майбутні завдання, що можуть бути ще більші. Проте, багато дискутантів заверталось завжди до тої самої справи адв. Смука і адв. Родика, протягаючи час дискусії та відвертаючи увагу від головних завдань зборів.

Зміна статуту.

Вже на початку зборів завішено існуючий статут, щоб дати можність Статутовій Комісії поробити деякі зміни. Теж в цій справі розгорнулася опісля досить гаряча дискусія, що зчерги забрала багато часу. Головну зміну переведено в тому, що загальні збори з вибором нового уряду мають тепер відбуватися кожного року, а не що два роки, як це було досі. Сказано теж дотеперішнє обмеження членів Дирекційної Ради.

Праця на майбутнє. Резолюції

Хоча треті Загальні Збори ЗУАДКомітету тривали майже три дні, проте на найважливішу справу — праці та плянів на майбутнє залишилося вже тільки пізні години останнього дня. Основні завдання на майбутнє з'ясував д-р В. Галан, звертаючи увагу на потреби реорганізації після закінчення переселенчої акції, на розбудову суспільно-допомогової ділянки на самому американсько-українському терені — та на підготовку до евентуальних майбутніх завдань, що могли б виникнути з теперішньої міжнародної кризи. Він окремо звернув увагу на необхідність придбання власного дому та розбутову відповідного суспільного осередку на лад відомих в цій країні „Сівік Сентрів". Після широкої і дуже конструкитвної дискусії різні пропозиції оформлено в окремі резолюції, що будуть своєчасно проголошені. На найближчий час д-р Галан пропонував звернути всю увагу і всі зусилля на успішне завершення переселенчої акції та на запевнення матеріяльної і моральної допомоги та правної опіки над залишенцями в Европі.

Закінчення Зборів

В протилежності до бурхливого початку зборів, їх закінчено одноголосним ухваленням резолюцій та новими надіями на дальший розвиток та ще більші успіхи. Збори закінчено відспіванням українського національного гимну в неділю — пізно вночі.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

Ліста ч. 13. (по 11. вересня 1951)

КОНЕТИКАТ:
Гартфорд: Іван Гнатюк $10.
Раквил: Микола Сулима $10.
Вотербери: Юлія Педаній $10.

Дистр. КОЛОМБІЯ:
Вашинґтон: Д-р інж. Орест Макар $10.

ІЛЛИНОЙ:
Шікаґо: По $10: Мих. Кожушко, Богдан Куцан, П. Л., Степан Петричка, С. Ю., Іван Волчанський, Мих. Волчанський, д-р Т. Залуцький. По $5: Осип Ярема, Дмитро Семенів.

МЕРИЛЕНД:
Балтимор: Волод. Романовський $10

МАССАЧУЗЕТС:
Чіковпис Фолс: Збірка на хрестинах у пп. Глушевських $16,50 (зложили: М. Федорів стар. $3. По $2: Глушевський стар., І. Глушевський. По $1: М. Федорів мол., В. Федорів, П. Чорнобай, В. Ґортукарі, Г. Чорнобай, В. Восик, З. Савойка, М. Михайлишин, В. Оренчук. 0.50: М. Дулата).

МІШІҐЕН:
Дітройт: Теодор Воляр $10.
Гемтремк: Йосиф Панасенко $5.

МІННЕСОТА:
Ст. Пол: Степан Коцюба $25. Степан Михайльонка $2.

МОНТАНА:
Гавр: Д-р З. М. Михайлюк $10.

НЮ ДЖЕРЗІ:
Клифтон: Василь Мащущак $10.
Гобокен: Дмитро Гуменний $10.
Джерзі Ситі: Український Народний Союз $3,000. По $10: Петро Дідух, Юрко Дубецький, Лев Мандзюк, Катерина Микитка, Гнат Полюга, Василь Пащак, Василь Стецюк, Дмитро Шпак. По $5: Андрій Гавур, Мих. Броварний, Ольга Колодій, Іван Рудакевич, Павло Свідрик.
Нюарк: Іван Романишин $25. Омелян Жулинський $10.
Зейр: Теодор Вездух $10.
Шорт Гилс: Лідія Савак $10.
Трентон: Мих. Скалоцький $5.
Юніон: Мих. Век $10.

НЮ ЙОРК:
Амстердам: Степан Кравс $10.
Бінґгемптон: По $5: Евгенія Фандерис, Мих. Фандерис.
Бруклин: Всеволод Форостина $10.
Коговз: Волод. Партика $10.
Джемейка: Мик. Захарків $10.
Лакавана: Волод. Тиховський $10.
Ню Йорк Ситі: По $10: Андрій Бартків, Мих. Дребич, д-р Микола Сидор.
Рачестер: По $10: Д-р Яків Карабай, Мих. Пукіш, Методій Скрильник.
Йонкерс: Теодозія Стоцька $20 (неприйнятий п. д-ром Кіналем гонорар). По $10: З. Піховляс, Теодор Коцур.

ОГАЙО:
Кемпбел: Микола Штинь $20 (за 1950 і 1951). Степан Бурий $10.
Кінсмен: Михайло Фреік $10.
Лорейн: Ева Фалат $2.
Селем: Ю. Ґошуляк $10.
Стродерс: Степан Василевич $10.
Йонґставн: З „Українського Дня" в Йонґставні $250. Іван Павловський $25. 135. Відд. Провидіння $20. По $10: Іван Ваґан, Мих. Болотенний, Марія Іваницька, Іван Іванюк, Мик. Лінинський, Мих. Люлька, Степан Масюк, Тарас Нахим, Юрій Олійник, Анна Польман, Дмитро Романко, Мих. Савчак, Петро Савицький, Петро Стахура, Василь Сухор, Мих. Валковець, Дмитро Войтович, Мих. Заяць. По $5: Анна Курц, Ілько Вергун, Іван Вішка. $2: М. Копчик.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Алентавн: Лука Облещук $10. Гр. Облещук $5.
Бейден: Гнат Вірців $20.
Бентлейвил: Клара Копельчек $10.
Бетлегтем: Збірка з нагоди вінчання п. Р. Цеґґельського з п. Стефанією Кашубинською $46.05.
Честер: Богдан Кивелюк $10.
Гейзлетон: Петро Жук $6.
Дженет: Степан Кіц $10.
Монессен: Степан Трач $5.
Олифант: Василь Федерко $5.
Филаделфія: По $10: Ярослав Ваґлай, Ярослав Береза, Теодозія Врикович, Володимира Зрикович, Василь Дорошенко. $5: Волод. Медуха.
Пітсбурґ: Олег Варак $10. Павло Веретик $5.
Потсвил: Василь Опавка $5.

ВИСКАНЗИН:
Вокіша: Ярослав Потим $10.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БОСТОН, МАСС. — Місячні збори відділу 374 відбудуться 21. жовтня в год. 3. пополудні на Elizabeth Peabody House, 357 Charles St. Проситься членів про численну участь. — П. Улашкевич, предс.; М. Білак, кас.; М. Кисіль, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в год. 3:30 попол., в У. Н. Домі. Проситься членів прибути на збори, забрати тикети на баль Братства, що відбудеться на "Thanksgivig Day" в У. Н. Домі. — Уряд.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 20. жовтня, в год. 7:30 ввечорі, в галі У. Д. Клюбу, 31-14 — 30 Евеню. Просимо всіх членів прийти на збори. Буде звіт контр. комісії за третій квартал, а крім того й інші справи. Довгуючих членів проситься вирівняти свої довги, бо впротивнім разі уряд поступить згідно зі статутом. — М. Галан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Варнич, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21. жовтня, в церковній галі, зараз по співаній Сл. Божій. Крім того урядники полагоджуватимуть справи теж і в четверту неділю зараз по спів. Сл. Божій, а також і в останні дві середи в другій половині місяця від год. 8 до 10. ввечорі в церковній галі при Філмор і Онейда вул. Взиваємо всіх членів сповняти свої обовязки плачен. вкладок кожного місяця. Гарячі дні вже минули і треба приходити на збори обовязково. Просимо нових громадян зголошуватись до впису в члени, бо ніхто не знає, що його чекає завтра. — І. Була, гол.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ПОСМЕТНА ЗГАДКА

Дня 5. жовтня 1951 р. померла по короткій недузі

МАРІЯ ЦЕНКІ,

члениця Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 128 У. Н. Союзу в Кліфтон Гайтс, Па.

Покійна походила зі села Мерахін, пов. Пшеворск, Галичина. Полишила в смутку 6 дітей: 2 дочки і 4 сини.

Похорон відбувся 9. жовтня. — В. Їй П.!

ТАРЗАН, ч. 2696. — Відсилає його на призначене місце.

"I'M GOING TO TIGHTEN THE ROPES OF OUR TENT, LARSON," WOLF CRIED. "WHEN HE GETS BACK." TARZAN SAID, "YOU GO AND STAY WITH THE NATIVES."

„Я прив'яжу линви нашого шатра, Ларсоне" — закричав Волф. — „Коли він повернеться, то ти йди і залишися серед тубільців" — сказав Тарзан.

"GO TO OUR TENT WITH WARRICK AND THE GIRLS, PAUL," TARZAN SAID, "AND MAKE SURE THE PEGS ARE FAST AND THE ROPES TAUT."

„Ти, Павле, піди до нашого шатра з Варриком і дівчатами" — сказав Тарзан — „і перевір, чи колики добре позабивані і шнурки добре поприв'язувані."

SUDDENLY THE STORM BROKE IN ALL ITS FURY. GREAT TREES BENT AND SNAPPED LIKE PIPE-STEMS, AND RAIN FELL IN SLANTING TORRENTS.

Нагло вибух буревій з повною силою. Великі дерева гнулися і дощ падав скісними струями.

"NOW IS THE TIME, M'BULI!" WOLF GRUNTED. "TAKE ALL THE SUPPLIES THE BOYS CAN CARRY AND GET OUT DURING THE STORM!"

„Тепер саме час, М-Булі!" — замуркотів Волф. — „Візьми всі припаси, що їх хлопці зможуть нести і вийди підчас заверюхи".